

Budget 2026, Verksamhets- och ekonomiplan 2027-2028

Välfärdsområdesstyrelse 17.11.2025 § 218

ÖVPH/6680/02.02.00/2025

Beredare Nystrand Lena

Tilläggsuppgifter: telefonnummer: 044 323 1740, fornamn.efternamn@ovph.fi

Budgetarbetet har fortsatt på basen av separata beslut, diskussioner och seminarier i styrelsen och fullmäktige. Styrelsen har behandlat budgeten på sina möten 15.9 och 20.10.2025. Alla förändringar ingår i budgetbehandlingen.

Välfärdsområdets strategi, planen för servicenätverket, åtgärderna för att anpassa verksamheten till finansieringsnivån samt finansministeriets riktlinjer för finansieringen av välfärdsområdena ligger till grund för budgeten 2026 och ekonomiplanen 2027-2028.

Budgeten, ekonomiplanen och verksamhetsplanen har uppgjorts med målsättningar, mätare, risker och åtgärder. Åtgärderna har genomgått via riskkartläggningar och bedömningar av servicens tillräcklighet. De olika organen har berett möjlighet att komma med utlåtanden kring budgetförslaget, vilket delges styrelsen i skild bilaga.

Budgeten för 2026 och ekonomiplanen 2027-2028 utgör de ekonomiska ramarna och den ekonomiska förutsättningen för verksamheten i Österbottens välfärdsområde under 2026 men även med sikte inställt på de kommande åren. Ramarna och förutsättningarna sätts av den statliga finansieringen. Under de första åren, 2023 och 2024, uppvisade verksamheten underskott om 38 respektive 27,5 miljoner euro medan prognosen för 2025 är ett positivt resultat om 15 miljoner euro. Enligt lagen skall ackumulerade underskott balanseras senast 2026 och planen innehåller därför ytterligare anpassningsåtgärder för 2026. Den löpande verksamheten kräver ett årsbidrag om ca 25 miljoner euro för att amortera redan upptagna lån och finansiera de nödvändiga reinvesteringar som görs i apparatur, fordon och maskiner. Välfärdsområdet har erhållit lånefullmakter för 2026 och kan därför planera större investeringar respektive hyresavtal som motsvarar investeringar, med sikte på effektivare utrymmesanvändning och till stora delar även hyresminskningar genom dessa förändringar. Under de tidigare åren har gjorts endast minimala investeringar medan man nu kan göra långsiktig planering. För 2026 har budgeterats för ett överskott om 50,9 miljoner euro.

Anpassningsåtgärderna har framtagits utgående från den ursprungliga budgeten för 2025 och minskningarna är beräknade från den nivån. I och med den sista budgetändringen sker dock en viss omfördelning men åtgärderna är de samma. Bland de största åtgärderna finns en personalminskning om 11,8 miljoner, euro som främst sker genom naturlig avgång men till vissa delar även genom uppsägningar pga. omorganiseringar, vilka är resultatet av hösten samarbetsförhandlingar. Via inhouse-bolagen som sköter mat och städtjänster gör man minskningar om 5,6 miljoner euro medan 4,9 miljoner minskar från övriga köptjänster. Av kundtjänsterna minskas 26 miljoner, främst från användningen av andra sjukhus men också mindre delar från universitetssjukhusen. Här är motiveringen att man strävar till att ge service till den egna befolkningen inom den egna organisationen. Genom förändringar i servicenätverket minskar man 0,5 miljoner euro förutom det som ingår i personalminskningarna respektive hyresminskningarna. Genom olika effektiviseringsåtgärder beräknar man kunna minska kostnadsnivån med 1,5 miljoner euro. Eftersom man inte har beaktat några indexjusteringar överlag, betyder det att anslagen för material och köptjänster utöver ovanstående ändringar inte har höjts från nivån för 2025. Detta föranleder alla enheter att nogsamt överväga varje inköp eftersom budgetanslagen inte räcker till lika mycket som tidigare år. Materialkostnaderna har minskats med 2 miljoner, främst från läkemedel och vårdförnödenheter. Ytterst få ökade anslag finns medtagna men bl.a. har transportkostnaderna ökat, främst i och med ökade kostnader för färdtjänst men även andra transporter. I budgeten ingår även en hyresminskning om 12 miljoner euro jämfört med prognosen för 2025. Detta dels genom

en medveten minskning i utrymmes användningen, dels genom förhandlingar om nya hyresavtal.

De totala verksamhetsintäkterna i budgetförslaget uppgår till 98,2 miljoner euro och de totala verksamhetskostnaderna uppgår till 888 miljoner euro. Verksamhetsintäkterna har minskat med 8,2 miljoner euro eller 7,7 % jämfört med den ändrade budgeten 2025. Minskningen beror på att det stöd som utdelades för perioden 2023-2025 för att etablera verksamheten inom välfärdsområdena, inte längre finns med som intäkter för 2026.

Personalkostnaderna utgör 54 % av de totala verksamhetskostnaderna medan köpta tjänster utgör 32 %. Materialkostnaderna utgör 7 % och hyrorna 5 %. Bidragen utgör 2 %.

De totala personalkostnaderna uppgår till 476 miljoner euro. Här ingår såväl avtalsenliga lönesjusteringar som personalminskningar i enlighet med målsättningen för de slutförda samarbetsförhandlingarna. Kostnadsökningen är 4,9 % jämfört med den ändrade budgeten och prognosen för 2025. För inhyrd personal budgeterats 13,6 miljoner euro, vilket är en minskning med en miljon jämfört med 2025. Majoriteten av anslagen går till läkare, 12,3 miljoner. För personalens välmående budgeteras 2,1 miljoner euro.

För köpta tjänster har budgeterats 285,4 miljoner, varav den största delen utgörs av kundtjänster eller 144,4 miljoner. Boendeservice köps i olika former och för olika klientgrupper för 60,4 miljoner euro, vård i hemmet för 9 miljoner, universitetssjukvård och annan specialsjukvård för 36,9 miljoner euro. Köptjänster inom primärvården utgör 6,1 miljoner, munhälsovården 0,3 miljoner, olika terapier 1,6 miljoner, barnskydd o familjesocialt arbete uppgår till 21,2 miljoner och övriga sociala tjänster till 8,9 miljoner euro.

Bland övriga köpta tjänster kan nämnas den verksamhet som är utlokaliserad, huvudsakligen till in-housebolag. Laboratorietjänster har budgeterats till 18 miljoner euro, it-tjänster till 37,4 miljoner, städservice till 14,3 miljoner och matservice till 13,5 miljoner euro.

Materialkostnaderna har budgeterats till 58,3 miljoner och här utgör vårdmaterial och apoteksförnödenheter de största posterna, 23,1 respektive 16 miljoner euro. Försörjningsförnödenheterna uppgår till 6,2 miljoner euro och här ingår bl.a el, värme och bränslen för 4,6 miljoner samt andra förnödenheter för fastigheter och lösöre.

De totala hyreskostnaderna för välfärdsområdet har budgeterats till 44,7 miljoner euro. I summan ingår hyror för verksamhetsutrymmen om 36,3 miljoner medan 4,4 miljoner utgörs av leasinghyror för lösöre, undersökningsapparat och fordon. Övriga hyreskostnader uppgår till 4 miljoner euro, främst hyrestextilier.

De totala verksamhetskostnaderna uppgår till 888 miljoner euro, vilket är en minskning med 26,2 miljoner eller 2,9 % jämfört med den ändrade budgeten 2025. Verksamhetsbidraget är 789,8, vilket är 18,1 miljoner eller 2,2 % mindre än i den ändrade budgeten 2025. Den statliga finansieringen är 18,2 miljoner större än 2025 och innehåller korrigeringen i efterskott för underskottet från 2024.

De finansiella nettokostnaderna har budgeterats till 0,7 miljoner euro. Största delen av lånen, eller 95 % av saldot på de redan lyfta lånen utgörs av fasta räntor medan 5 % är rörliga. Risker för stora ränteökningar i välfärdsområdet har minimerats genom att så pass stor del är bundna till fasta räntor medan räntan ännu var på en extremt låg nivå. Tidvis kan en större mängd likvida medel placeras till en högre ränteavkastning för någon månad men även på betaltrafikens konton är ränteavkastningen god, speciellt som välfärdsområdet får hela sin finansiering på en gång varje månad, vilket ger ett högt saldo på kontot.

Avskrivningarna för välfärdsområdet beräknas uppgå till 19,9 miljoner, fördelade så att 10 miljoner hänförs till byggnader, 0,7 miljoner till fasta konstruktioner, 4,3 miljoner till apparatur, fordon och inventarier samt 4,9 miljoner till it-system.

Investeringsbudgeten för 2026 är redan fastslagen och godkänd av styrelse och fullmäktige och en ändring behandlas separat. Investeringarna har dock ännu inte godkänts av ministerierna. Investeringsplanen 2027-2030 ingår i ekonomiplanen men skilt beslut fattas om investeringsplanen som skall tillställas social- och hälsovårdsministeriet, inrikesministeriet och finansministeriet.

Bilagor: Budgeten 2026, verksamhets- och ekonomiplan 2027-2028
De specificerade anpassningsåtgärderna
Förhandsbedömning av konsekvenser (EVA)
Protokollsutdrag från revisionsnämnden 5.11.2025
Organens utlåtanden kring budgetförslaget delges styrelsen i skild bilaga

- Sektionen för räddningsväsendet
- Sektionen för främjande av välbefinnande och hälsa samt kontaktytor
- Nationalspråksnämnden
- Påverkansorganen

Välfärdsområdesdirektör Kinnunen Marina föreslår

- att styrelsen föreslår att fullmäktige godkänner verksamhets- och ekonomiplanen i föreliggande form inklusive anpassningsåtgärder som presenterats
- att gränsen för investeringsutgifter som aktiveras enligt avskrivningsplanen fastställs till 50.000,- euro för fastighetsinvesteringar och 15.000,- euro för anskaffningar av maskiner och apparatur. Investeringsplanen behandlas separat
- att styrelsen föreslår att fullmäktige godkänner prissättningsgrunderna för försäljningen utifrån kostnadsmotsvarigheten enligt budgeten
- att bindningsnivån inför fullmäktige fastställs till nettoverksamhets-kostnaderna på totalnivå och på verksamhetsområdesnivå, nettofinansieringskostnader samt nettoinvesteringsutgifter. Inför styrelsen är investeringarna i detalj bindande
- att lån kan lyftas för de investeringar som ingår i lånefullmakterna, vilket enligt finansieringskalkylen betyder 30 miljoner under 2026
- att de redovisningsskyldiga blir medlemmar, ersättare och föredragande i styrelse, sektioner och nämnder samt välfärdsområdesdirektören, sektor- och resursdirektörerna, verksamhetsdirektörerna och välfärdsområdets övriga ledande tjänstemän.

Beslut:

Behandlingen inleddes med en övergripande presentation av välfärdsområdesdirektören, varefter ekonomidirektören presenterade centrala budgetsiffror. Därefter följde en allmän budgetdiskussion, varefter styrelsens sammanträde ajournerades för lunch kl. 11.50 - 12.30.

Efter lunchpausen inleddes styrelsens detaljbehandling av budgeten 2026 och verksamhets- och ekonomiplanen 2027-2028. Genomgången inleddes med en genomgång av de anpassningsåtgärder för 2026 som föreslås från beredningens sida enligt följande:

Under övriga köptjänster föreslog styrelsemedlem David Pettersson att budgetanslagen för köpta läkartjänster minskas från 12,3 miljoner till totalt 6 miljoner euro i budgeten 2026.

Förslaget vann inte understöd varvid det förföll. David Pettersson anmälde avvikande åsikt till protokollet.

Under ändringar i servicenätet föreslog styrelsemedlem David Pettersson att ingen sammanslagning av avdelningen för krävande rehabilitering och allmänmedicinska avdelning 1 vid Malmiska genomförs. Styrelsemedlem Anna Caldén understödde David Petterssons förslag.

Styrelsemedlem Gun Kapténs föreslog därefter att för att trygga och utveckla den krävande rehabiliteringen och dess kvalitet i Jakobstad bör 8 platser reserveras för verksamheten. Dessa platser kan användas flexibelt för andra patientgrupper inom allmänmedicin då de inte fylls av patienter med behov av krävande rehabilitering. Styrelsemedlemmarna Mikael Gädda och Rainer Bystedt understödde Gun Kapténs förslag.

Styrelsemedlem Peter Sjökvist föreslog ett tillägg till Kapténs förslag enligt följande: "En uppföljning av angående tjänsternas tillgänglighet och kösituation görs efter sommaren 2026." Styrelsemedlemmar Sari Ala-Heikkilä och Mikael Gädda understödde Sjökvists förslag.

Styrelsemedlem Johanna Borg föreslog slutligen ett texttillägg enligt följande: "Belastningen på avdelningarna inom allmänmedicin och specialsjukvården samt patientflödet på akutmottagningarna följs upp under året och presenteras för styrelsen i samband med kvartalsöversikterna." Förslaget understöddes av styrelsemedlem Mikael Gädda.

Ordföranden konstaterade att det kommit två från beredningen avvikande förslag och att omröstningar bör ske. I den första omröstningen ställdes Gun Kapténs förslag mot David Petterssons förslag på så sätt, att Kapténs förslag är Ja och Petterssons förslag är Nej. Efter omröstningen vann Kapténs förslag med 11 Ja-röster mot 2 Nej-röster. Omröstningslängd i bilaga. David Pettersson anmälde avvikande åsikt till protokollet angående sammanslagningen av avdelningarna vid Malmiska.

I den andra omröstningen ställdes Kapténs förslag mot beredningens förslag på så sätt, att beredningens förslag är Ja och Kapténs förslag är Nej. i omröstningen vann Kapténs förslag med 12 Nej-röster, en avstod från att rösta. Omröstningslängd i bilaga.

Styrelsen godkände därefter enhälligt även Sjökvists och Borgs förslag till tilläggstexter.

Styrelsemedlem Antti Tuomela föreslog i den fortsatta detaljbehandlingen att verksamheten vid välfärdsstationen i Lillkyro kvarstår, under förutsättning att man i hyresförhandlingarna med välfärdsområdet och Vasa stad når den hyresnivå som välfärdsområdet har satt som mål. Förslaget understöddes av Riitta Pääjärvi-Myllyaho och godkändes därefter enhälligt av styrelsen.

Under övriga effektiviseringsåtgärder beslöt styrelsen på förslag av Sari Ala-Heikkilä att styrelsen fattar ett separat beslut om avgiftsbelagda parkeringsplatser när en närmare utredning kring detta har gjorts. Budgeterade intäkter på 300 000 € kvarstår dock oförändrad i budgetförslaget.

Styrelsen behandlade även verksamhetsområdenas verksamhetsplaner, men inga ändringar gjordes i dessa.

Styrelsen föreslår för fullmäktige att förslaget till budget 2026 och verksamhets- och ekonomiplan 2027-2028 godkänns i enlighet med styrelsens godkända ändringar och tillägg.

Distribution